

Monumentnummer*: 525196

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 maart 2003
Kadaster deel/nr: 40101/121

Complexnummer

525195

Complexnaam

Raaphorst (De Horsten)

*Woonplaats**

Wassenaar

*Gemeente**

Wassenaar

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Raaphorst

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

2245 BA

*Woonplaats**

Wassenaar

Situering

Locatie

Raaphorst

3

2245 BA

Wassenaar

*Kadastrale gemeente**

WASSENAAR

*Sectie**

C

*Kad. object**

706

Appartement

Grondperceel

WASSENAAR

C

775

*Rijksmonumentomschrijving***

OMSCHRIJVING ONDERDEEL 4: RENTMEESTERSWONING.

Inleiding

De bij de buitenplaats Raaphorst behorende RENTMEESTERSWONING (R4) met 19de-eeuwse SCHUUR is in meerdere bouwperiodes tot stand gekomen. Op grond van de bouwtrant in de Hollands-Classistische traditie zou het oudste gedeelte te dateren zijn omstreeks 1670-1680 (periode Cornelia van der Mijle), maar zou volgens archiefbronnen pas tussen 1711-1715 zijn gerealiseerd (periode Margaretha Cecilia Munter). Het was oorspronkelijk gebouwd in het verlengde van de oprijlaan naar de Rijksstraatweg en bestond uit een stallencomplex met zijpaviljoens en een verhoogd middenpaviljoen, waarvan thans het linker deel nog aanwezig is (totale lengte ca. 67 m). Diverse bouwsporen wijzen op latere veranderingen. Na sloop van het kasteel tussen 1770 en 1840 werd het aangeduid als "Het huis te Raaphorst". Mogelijk vond in opdracht van mr. P.A. Twent een verbouwing plaats waarbij het noordoostelijke paviljoen begin 19de eeuw haar huidige karakter kreeg met Empireschuiframes. Tussen 1832 en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

1870 kreeg de aangebouwde boerderij haar huidige aanzien. In de jaren 30 van de 20ste eeuw hebben enkele aanpassingen plaatsgevonden, waarbij onder meer het woongedeelte aan de voorzijde van de boerderij, met herbruik van ouder materiaal, een verdieping is verhoogd. Enkele elementen van het gesloopte kasteel waaronder een gevelsteen met het jaartal 1639 en een gedenksteen in de hal, zijn herplaatst in de dienstwoning. In de tekst wordt een vergelijking getrokken tussen Raaphorst en Carthago.

De rentmeesterswoning is beeldbepalend gelegen in de as van de oorspronkelijke oprijlaan van het kasteel. In het middelpunt van deze as staat voor het pand een zeer oude plantaan, waar rondom een voorplein is ontstaan. Rondom het erf staan nog diverse andere oude loofbomen (kastanje, eik enz.)

Omschrijving

Deels onderkelderd, uit grauwe baksteen opgetrokken woonhuis bestaande uit twee bouwlagen onder een met gesmoorde Oud-Hollandse pannen gedekt, afgeplat schilddak. Aan de zuid- en oostzijde bevindt zich een schoorsteen. De drie-assige symmetrische ingedeelde lijstgevels zijn voorzien van Empireschuiframes (XIX); aan de achterzijde zijn deze deels gewijzigd. Een deel van de duimen van de luiken is nog aanwezig. Centraal in de voorgevel is een omlijste toegangsdeur met tweeruits bovenlicht. In het midden van de verdieping bevindt zich een later aangebrachte hijsbalk. De kopse gevel (oost) heeft een geleding van blinde vensters. Aan de achterzijde(zuid) bevindt zich op de begane grond in het midden een uitgebouwd tochtportaal voor de entree met aan een zijde een toilet. Deze staat in verbinding met berging op rechthoekig grondvlak onder zadeldak met gesmoorde kruispannen. De kopgevels bevatten getoogde gietijzeren kozijnen met tratering. Boven de entree, op de verdieping van het hoofdvolume, zit een blindvenster. Deze heeft de maatverhouding van de oorspronkelijke kruiskozijnen. Het langgerekte, deels onderkelderde, boerderijgedeelte bestaat ter plaatse van het woongedeelte uit één bouwlaag, die deels verhoogd gemetseld is en de gootlijst doorbreekt. Het stalgedeelte ligt in het verlengde daarvan met aan de binnenzijde getraliede stalvensters. Het geheel is gedekt door een met gesmoorde Oudhollandse pannen gedekt zadeldak met klein wolfseind; het stalgedeelte aan de achterzijde met rode Oudhollandse pannen. De gevels zijn vrij onregelmatig ingedeeld met Empirevensters in het woongedeelte en vierruits stalvensters, deels van hergebruikt materiaal. Tegen de achtergevel is een melkhuisje onder lessenaarsdak aangebouwd met gesmoorde Oudhollandse pannen met een restant van een rookkanaal. Links ervan bevindt zich een 17de/18de-eeuwse opgeklampte deur. In de voorgevel zit boven de entree een gevelsteen met het wapen van Raaphorst en het jaartal 1639 ingemetseld, vermoedelijk afkomstig van het afgebroken kasteel Raaphorst. De oorspronkelijke indeling van het zijpaviljoen is grotendeels gehandhaafd met centraal in het midden een langgerekte gang met marmeren vloer en trappenhuis. In cartouche gevatte hardstenen gedenksteen met Latijnse tekst:

RAEPHORSTIIS.QVOD.AEDIBVS.SAXVM.VIDES/EST.E.RVINIS.INCLYTAE.CARTHAGINIS/QVA.

STANTE.ROMAM..MAXIMVS.PRESSIT.METVS./VRBS.EST.CREMATA.PERSTITIT.GENTIS.DECVS.

/ELISA.VIVET.VSQVE.VIVET.HANNIBAL. Aan weerszijden bevinden zich twee zijkamers. De rechter achterkamer is gedeelte onderkelderd. Via het bordes van de trap is een lage tussenverdieping bereikbaar boven de gang aan de achterzijde van het huis. Aanpassingen van ondergeschikt belang vonden plaats in de jaren 30 van de 20ste eeuw (o.a. en-suite-indeling). Het woongedeelte van de boerderij heeft in beide langsgevels een entree en bevat onder meer een keuken met schouw met sporen van een bakoven. De kelder is overkluisd met troggewelven. Eén van de kamers heeft een bedstede. De vloer van de werkkeuken is deels belegd met gesmoorde plavuizen. Het stalgedeelte is driebeukig.

Ten zuidwesten van het stalgedeelte staat een 19de-eeuwse, vrijwel geheel uit hout opgetrokken SCHUUR op rechthoekige grondslag onder een met rode pannen gedekt zadeldak. De schuur is gebouwd van horizontaal beshot met inrijdeuren en in de zijgevels bevinden zich drie vensters met ruitvormige roedenverdeling. Het linker deel van de schuur is bedoeld voor houtopslag en heeft een verticale open lattenstructuur. Het stalgedeelte bevat een voer- en mestgoot en in de noordwesthoek een van elders afkomstige voerbak.

Waardering

RENTMEESTERSWONING met SCHUUR, behorend bij de buitenplaats Raaphorst, is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde, door de ouderdom en als voorbeeld van een in oorsprong laat 17de/vroeg 18de-eeuws stallencomplex met koetshuis dat in de traditie van het Hollands-Classicisme opgebouwd in paviljoenvorm. Tevens is de schuur van belang vanwege de doelmatige vormgeving en als voorbeeld van een 19de-eeuwse schuur met een opslagplaats. De rentmeesterswoning en schuur hebben in relatie tot elkaar ensemblewaarde. Tevens hebben zij ensemblewaarde vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met andere complexonderdelen van de buitenplaats. De rentmeesterswoning is beeldbepalend gesitueerd in de as van de voormalige oprijlaan naar het kasteel.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie